

**ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПЛАНИРАНИТЕ МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ
И НАЧИНИТЕ НА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАЙ НА АВАРИЯ**

1. Име и/или търговско наименование на оператора, идентификационен номер на оператора и пълен адрес на предприятието/съоръжението:

Агрополихим АД
ЕИК: 813095287
Индустириална зона
гр. Девня, п. код 9160

2. Данни за актуалните становища/решения, издадени по реда на глава седма, раздел I от ЗООС

❖ **Номер/дата на становището по чл. 103, ал. 6 от ЗООС за потвърждаване на класификацията на предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал**

Изх. № УК-144 / 21.04.2016 г.

❖ **Номер/дата на решението по чл. 116ж, ал. 4 от ЗООС за одобряване на доклад за безопасност на предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал и дата на влизане в сила на решението**

Решение № 38-АЗ / 2017 г. на Изп. директор на ИАОС за одобряване на актуализиран Доклад за безопасност

Дата на издаване на решението: 25.07.2017 г.

Дата на обявяване на решението във в-к Капитал Daily: 02.08.2017 г.

Дата на влизане в сила: след изтичане на законоустановения срок за обжалване в случай, че не са постъпили жалби срещу решението

3. Кратко описание на дейността или дейностите на предприятието/съоръжението

Производство на азотни, фосфорни и смесени минерални торове.

4. Обобщена информация за наличните в предприятието опасни вещества от Приложение № 3 на ЗООС и кратко описание на основните им опасни свойства

Химично наименование	CAS №	EC №	Категория/и на опасност съгласно Регламент ЕО 1272/2008 за класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси	Класификация по Приложение № 3 към чл. 103, ал. 1 от ЗООС	Опасни свойства
1	2	3	4	5	6
Амоняк анхидрид	7664-41-7	231-635-3	H221, кат. 2 H280 H331, кат. 3 H314, кат. 1B H400, М фактор=1 H411, кат. 2	Поименно изброено	Горим газ. Силно токсичен за човешкото здраве след експозиция на вдишване. Причинява силни изгаряния и увреждане при попадане върху човешката кожа. Токсично вещество за водните организми.
Амониев нитрат (1250/5000 марка за торове)	6484-52-2	229-347-8	H272, кат. 3 H319, кат. 2	Поименно изброено	Окислител. Може да засили огъня. Причинява сериозно възпаление на очите. Може да е експлозивно при контакт с горими или органични вещества и в затворени пространства по време на пожар. При пожар може да предизвика опасно разлагане на продукти, като азотни окиси (NO, NO ₂ и др.), амоняк, амини.
Азотна киселина	7697-37-2	231-714-2	H272, кат. 3 H314, кат. 1A H290, кат. 1 EUN071	P8 Оксидиращи течности категория 1, 2 или 3	Окислител. Може да засили огъня. Причинява силни изгаряния по кожата и увреждания на очите. Действа корозивно върху дихателните пътища. Корозивно спрямо метали.
Амоняк воден разтвор (амонячна вода)	-	-	H314, кат. 1B H411, кат. 2 H335	E2 Опасни за водната среда в категория Хронична опасност, категория 2	Силно токсично за човешкото здраве след експозиция на вдишване. Причинява изгаряния и увреждане при попадане върху човешката кожа. Токсично вещество за водните организми.
Урея-амониев нитрат (течен тор)	15978-77-5	-	H272, кат. 3 H319, кат. 2	P8 Оксидиращи течности категория 1, 2 или 3	Оксидираща течност. Причинява сериозно дразнене на очите.

5. Обща информация относно начина на предупреждаване и действията, които засегнатото население трябва да предприеме в случай на голяма авария или посочване на източника, където тази информация може да се намери по електронен път

В случай на голяма авария на територията на "Агрополихим" АД оперативният дежурен на локално-автоматична система за оповестяване ЛАСО за заводите в индустриалната зона на гр. Девня уведомява незабавно оперативните дежурни на съседните предприятия - "Солвей Соди" АД, Пристанище Варна-Запад и "Девня Цимент" АД и др. Същият предава информацията за събитието на оперативните дежурни към Общинските съвети за сигурност на общините Девня, Белослав и Суворово и на оперативен дежурен на Областния съвет за сигурност за област Варна. Оперативните дежурни на общинските и областните съвети по сигурност оповестяват, алармират и информират населението от съответните общини в случай на голяма авария.

Поведение при авария, свързана с изтичане на амоняк:

- При получен сигнал за възникнала авария с изтичане на амоняк, запазете самообладание и предайте за опасността на хората около Вас.
- Ако сте въщи, затворете и уплътнете прозорците, вратите и отдушниците, закрепете към тях мокри одеала, завеси и др. При възможност, заемете избените етажи на сградата.
- Пригответе си противогаза, а ако нямате – намокрете марлена превръзка, кърпа или хавлия.
- Ако се намирате на открито, напуснете района на аварията, като се движите перпендикулярно на посоката на вятъра.
- Ако сте в превозно средство, затворете прозорците, продължете по най-късия път и излезте извън зарадения район.
- При попадане в очите незабавно изплакнете обилно с вода, също и под клепачите - най-малко в продължение на 15 мин. Изплакнете очите с разтвор 1 % на калциев глюконат във физиологичен серум (10 ml 10 % калциев глюконат в 90 ml физиологичен серум). В случай на затруднено повдигане на клепачите извършете болкоуспокояваща промивка на очите (с оксибупрокаин). Незабавно закарайте пострадалия в болница.
- При контакт с кожата незабавно отстранете замърсените дрехи и обувки. Измийте с обилно количество вода. Намажете пострадалия участък с 2,5 % гел на калциев глюконат и го втрийте на засегнатите места, като използвате гумени ръкавици; продължете да втривате периодично гела, до 15 мин. след отшумяване на болката.

Ако пръстите/ноктите на пръстите са засегнати, дори и при липса на болка, ги потопете във вана с 5 % калциев глюконат за 15 - 20 мин. Поддържайте тялото топло и в покой. Потърсете лекарска помощ.

- При вдишване изведете пострадалия на чист въздух и го оставете в покой. При нужда подайте кислород или направете изкуствено дишане. Поставете пострадалия легнал в стабилно странично положение, покрийте и поддържайте тялото топло. Незабавно потърсете лекарска помощ.
- При поглъщане изплакнете устата с вода (само ако пострадалият е в съзнание). Дайте да пие 1 % воден разтвор на калциев глюконат. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Може да е наложително да се направи изкуствено дишане и/или да се подаде кислород. Потърсете лекарска помощ.
- При излизане от заразения район, махнете и проветрете дрехите си, преди да сте свалили индивидуалните средства за защита. Промийте устата и очите си, измийте тялото си с вода и сапун и облечете чисти дрехи.
- При завръщане по домовете и работните места /след отстраняване на аварията/ проветрете помещенията и избършете мебелите, пода и стените с влажна кърпа.
- Обработвайте хранителните продукти чрез обилно измиване и отстраняване на повърхностния слой. Плодовете и зеленчуците от дворовете ползвайте, ако има разрешение на компетентните органи. Не извеждайте на паша животните в заразените райони.

Поведение при авария с изпускане на азотна киселина:

- След вдишване: Преместете пострадалия на чист въздух, далеч от засегнатата зона. Поддържайте топлината на тялото на пострадалия и го оставете да почива в полуизправено положение. Ако е необходимо, направете изкуствено дишане. Поставете под лекарско наблюдение.
- След поразяване на кожата: Незабавно отстранете замърсените дрехи или обувки. Незабавно промийте обилно с вода (най-малко в продължение на 15 мин.). Ако има кожни изгаряния, незабавно повикайте лекар. Покрийте раната със стерилен компрес.
- След поразяване на очите: Промийте незабавно и внимателно, като издърпвате клепачите достатъчно от очите (най-малко в продължение на 15 мин.). Незабавно се консултирайте с очен лекар, дори и да няма видими симптоми.
- След поглъщане (разтвор с pH < 1,5 или неизвестен): Не давайте нищо за пиене. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Ако пострадалият е в пълно съзнание изплакнете устата с вода. Незабавно го транспортирайте до болница.

- След експозиция спрямо киселинни пари /пари на азотни окиси/ пострадалият трябва да остане под лекарско наблюдение най-малко за 48 ч., тъй като може да се развие забавена пулмонална едема.

Поведение при авария с участие на торове на основата на амониев нитрат:

- При попадане в очите: Незабавно изплакнете очите обилно с вода в продължение най-малко на 15 мин., като повдигате от време на време горните и долните клепачи. Извадете контактните лещи, ако има такива и ако е лесно да се направи. При засилване и продължителност на възпалението потърсете лекарска помощ.
- При контакт с кожата: Промийте обилно засегнатата част от кожата и измийте старателно най-малко в продължение на 15 мин., като отстраните замърсените дрехи и обувки. Ако възпалението се увеличи и продължи, потърсете лекарска помощ.
- При поглъщане: Ако пострадалият не се чувства добре, потърсете лекарска помощ. Измийте обилно устата и дайте на пострадалия да пие много вода. Не предизвиквайте насилствено повръщане. Никога не давайте нищо през устата на човек в безсъзнание. При появата на симптоми потърсете лекарска помощ. При появата на вредни ефекти (виене на свят, сънливост или респираторни възпаления) преместете незабавно пострадалия от мястото на експозиция на чист въздух. Ако няма дихателна дейност, направете изкуствено дишане, или ако има затруднено дишане, подайте кислород и потърсете лекарска помощ. Не прилагайте дишане уста в уста. При интензивно поглъщане на пари незабавно потърсете лекарска помощ.

6. Обща информация за опасностите от големи аварии в предприятието/съоръжението и потенциалното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда и обобщена информация за основните видове сценарии за големи аварии и съответните мерки за контрол

Потенциалните критични събития на територията на „Агрополихим“ АД могат да се обединят в следните групи:

- **Нарушаване на целостта или пълно разрушаване на оборудването** (най-вече резервоари и тръбопроводи), което може да доведе до изтичането на цялото съдържание за кратко време.
- **Разливи на химични продукти в ограничени количества.**
- **Пожари и взривове в съоръженията** (при неконтролируеми реакции, излизане от технологичния режим) при разливи (в обваловките, на товаро-разтоварните естакади).

- **Замърсяване на околната среда**, причинено от малки или големи разливи на опасни вещества, получени поради някой от по-горе изброените вече откази, част от които се изпаряват във въздуха или попадат в повърхностните/подземните води и почвата. Значително замърсяване на атмосферния въздух може да се получи и при аварии, придружени с пожар, вследствие на отделяне на големи количества продукти на непълното изгаряне.

Възможни сценарии на големи аварии на територията на "Агрополихим" АД, причините за възникването им и потенциалното им въздействие:

Сценарий 1. Разрушаване или пробив на сфера или лежак за съхранение на течен амоняк и изтичане до 500 t амоняк в обваловката поради пожар в близост до складово стопанство, грешка в проектирането, неизправна техника, грешки на оператора или външни въздействия. Възможно е мигновено изтичане при пълно разрушаване и продължително изтичане от пробив. Създават се възможности за емисия на огромни количества амонячни пари и капки във въздуха, които биха въздействали директно върху хората и околната среда или да доведат до дълготрайно замърсяване на почвата и подпочвените води, а също така и на изтичане на течен амоняк в обваловката.

Сценарий 2. Пробив на склад за течен амоняк с капацитет 10 000 t и изтичане на амоняк поради пожар в близост до складово стопанство, грешка в проектирането, неизправна техника, грешки на оператора или външни въздействия. Поради особеностите на конструкцията вероятността за катастрофално разрушаване и изтичане на цялото количество амоняк е извънредно малка. Има ограничена вероятност за изтичане от пробив. Създават се възможности за емисия на амонячни пари и капки във въздуха, които биха въздействали директно върху хората и околната среда или биха довели до замърсяване на почвата и подпочвените води.

Сценарий 3. Разкъсване на гъвкавите шлангове (пълначните рамена) или разрушаване на ж. п. цистерна на ж. п. естакада вследствие на техническа неизправност, дерайлиране, износване, не добро застопоряване или друга човешка грешка с възможности за разлив на амоняк (до 48 t от цистерна и пълначно рамо), образуване на газов облак, токсично замърсяване на околната среда – въздуха, отточните води и почвата, пожар в газов облак, домино ефект. При пожар на цистерна с амоняк и отказ на предпазен клапан е възможна и експлозия на цистерната вследствие на буйно изпаряване на втечнения амоняк – BLEVE експлозия.

Сценарият разглежда изтичане на амоняк при извършване на товаро-разтоварни дейности на ж. п. естакади при товарене/разтоварване на цистерни на клиенти/доставчици с амоняк. Цистерни са налични на ж. п. естакадите само по време на

извършване на товарни/разтоварни операции до приключването им. Ж. п. цистерни не се използват за съхранение на амоняк на територията на „Агрополихим“ АД.

Сценарий 4. Изтичане от тръбопровод при транспортиране на течен амоняк до склада, до ж. п. естакадата и до консуматорите вследствие корозия, земетресение, злоумишлено действие или рязко покачване на налягането, отказ на възвратен клапан. При движение по тръбопроводи вследствие на триене на слоевете, течният амоняк натрупва статично електричество и при незаземено оборудване са възможни експлозии и разрушаването на тръбопровода. Създават се условия за разливи, замърсяване на почвата, подпочвените води и емисия на пари от амоняк, които като по-леки от въздуха се разсейват в атмосферата и могат да образуват запалими токсични облаци.

Сценарий 5. Пробив и разрушаване на резервоар в инсталацията за амонячна вода поради неизправна техника и човешка грешка, разлив на голямо количество амонячна вода (до 68 m³ или 62 t) и замърсяване на околната среда – почвата и отточните и подпочвени води. По-леките от въздуха пари на амоняка ще образуват парен облак, който ще се разсейва в атмосферата и е възможно да се създадат условия за забавено запалване.

Сценарий 6. Експлозия в склад за амониев нитрат поради локален пожар в близост (неизправна електрическа инсталация, наличие на горими материали), излагане на силен удар или малка детонация, която може да предизвика сериозна експлозия, наличие на силен енергиен източник, локално загряване в складирани по-големи насипни количества, съхраняване на замърсен с органични вещества или горива амониев нитрат, складиране съвместно с неотговарящ на изискванията амониев нитрат с ниска плътност и голяма порьозност, злоумишлени действия. При това е възможно появата на ударна вълна, разрушаване на склада и съседни сгради, пожар с разлагане и отделяне на токсични газове, съдържащи NO_x и амоняк, замърсяване на въздуха, почвата и подпочвените води, както с амониев нитрат, така и с продукти на горенето и водите от гасенето на евентуалния пожар.

Сценарий 7. Експлозия на амониев нитрат в стопилка или в разтвор поради грешки в технологията, водещи до подкисляване, замърсяване с метални йони или загряване на стопилката над 210 °C, поради грешка на КИП апаратура и съответно терморазлагане с нарастване на налягането, което да доведе до експлозия на амониевия нитрат в затворените пространства на сборници, тръбопроводи, помпи (вследствие на недостатъчен поток през помпата). Амониевият нитрат не е горим, но като окислител поддържа горенето. При пожар той се стопява и образува локви. Попадането на стопен

амониев нитрат в закрито пространство, дренажни тръби, помпа или друг апарат, може да предизвика експлозия, особено ако се замърси.

Сценарий 8. Разрив на реакционните тръби на пещта за реформинг в цех „Амоняк“ поради износване на тръбите, умора на материала при условията на процеса (800 °C и 25 bar), корозия, повреда на КИП апаратура, нарушаване на температурния режим на работа, грешка на оператора, вследствие на което се получава взрив на газовата смес, пожар в отделението, замърсяване на въздуха с токсични газове, материални щети.

Сценарий 9. Изпускане на азото-водородна смес (ABC) от компресорно отделение на цех „Амоняк“ и последващо възпламеняване и/или експлозия на водородно-кислородна смес, вследствие на което би се получил взрив на газовата смес, пожар в отделението, замърсяване на въздуха с токсични газове, материални щети и човешки жертви.

Сценарий 10. Взрив в контактния апарат при окисление на амоняк в цех „Азотна киселина“ поради грешка в технологичния режим, повреда на КИП апаратура, човешка грешка и достигане на ДКГВ на амоняка, вследствие на което е възможен взрив на контактния апарат, пожар, токсично замърсяване на околната среда, човешки жертви и материални щети.

Сценарий 11. Разрушаване на резервоар за съхранение на азотна киселина и изливане в обваловката на киселина поради корозия, отказ на нивомерна инсталация, човешка грешка, злоумишлено действие, земетресение, самолетна катастрофа. При това е възможно изтичане на азотната киселина в обваловката, отделяне на азотни окиси.

Сценарий 12. Разкъсване на тръби и взрив в котел-утилизатор на цех „Азотна киселина“ поради грешка в управлението и контрола на процеса, корозия, грешка в технологичния регламент, човешка грешка.

Сценарий 13. Разкъсване на тръбопровод за вътрешнозаводски транспорт на природен газ поради корозия, вибрации, човешка грешка, земетресение, падане на самолет, при което ще изтече в атмосферата под налягане втечен природен газ, ще се изпари и при наличие на вторични източници на запалване аварията може да прерастне в мигновен пожар или експлозия. При това е възможно токсично замърсяване на въздуха, материални щети.

Създадени са всички условия за безопасна работа на инсталациите в предприятието при нормални и аварийни ситуации. Предвидени и внедрени са всички необходими системи за управление, контрол и безопасност на технологичните процеси,

като контролни уреди, уреди за сигнализация при отклонения от технологичния режим, системи за автоматично регулиране на технологичните процеси, система за управление на мерките за безопасност и др.

7. Потвърждение, че операторът е изготвил вътрешен аварийен план на предприятието, в който са предвидени действия в случай на голяма авария, действия за преодоляване на последствията от нея и начините за свързване със съответния оперативен център на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на вътрешните работи и кмета на непосредствено застрашената община

"Агрополихим" АД има изготвен аварийен план, който включва съответните мерки в случай на голяма авария, действията за справяне с последиците от нея и начините за свързване с оперативния център на ОД ПБЗН – МВР гр. Варна и Кмета на Община Девня. Планът е разработен в съответствие с разпоредбите на:

- чл. 35, ал. 1 от *Закона за защита при бедствия* (обн. ДВ бр. 102 / 2006 г., с изм. и доп.);
- т. II на *Приложение № 5 към чл. 14 и чл. 18, ал. 1 от Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях* (обн. ДВ бр. 5 / 2016 г.);
- чл. 20, ал. 1 от *Закона за здравословни и безопасни условия на труд* (обн. ДВ бр. 124 / 1997 г., с изм. и доп.);
- чл. 248, ал. 1 от *Наредба № 7 за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване* (обн. ДВ бр. 88 / 1999 г., с изм. и доп.);
- чл. 9, ал. 5 и чл. 11, ал. 1 от *Наредба № 8121з-647 за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите* (обн. ДВ, бр. 89 / 2014 г.);
- *Наредба № 2 за защита от аварии при дейности с опасни химични вещества* (обн. ДВ бр. 100 / 1990 г.).

Планът е утвърден от Изпълнителния директор на Дружеството и се актуализира ежегодно. Целият персонал на Дружеството е запознат с мерките и действията за предотвратяване на аварии и ограничаване на последствията от тях, заложи в Плана. Знанието и спазването на аварийния план са задължителни за всички работници и служители на „Агрополихим“ АД.

„Агрополихим“ АД ежегодно предоставя в Община Девня информация, необходима за изготвяне на външен аварийен план. Информацията включва резюме на възможните сценарии на големи аварии с опасни вещества на територията на Дружеството, предвидените мерки за недопускането им, както и конкретните действия и отговорности за ограничаване последиците от тях. При изготвяне на информацията е предвидено следване на инструкциите на органите за защита при бедствия относно начините на поведение и действията, които населението следва да предприеме, в случай на голяма авария. Отчитайки спецификата на производствените процеси в Дружеството и наличието на големи количества опасни вещества, произвеждани, употребявани и/или съхранявани на територията му, информацията съдържа мерките и начина на взаимодействие с органите за защита при бедствия съгласно аварийния план на „Агрополихим“ АД, както и конкретните действия по ликвидиране на последиците за населението и околната среда.

8. Данни за наличието на опасност от възникване на голяма авария в предприятието с трансгранични последици на територията на съседна държава-членка съгласно Конвенцията

Не се отнася.

Допълнителна информация относно планираните мерки за безопасност и начините на поведение и действие в случай на авария с опасни химични вещества на територията на „Агрополихим“ АД може да бъде получена на място в предприятието всеки делничен ден от 08,00 до 16,00 часа.

За контакти:

- инж. Стоян Вашев – Ръководител отдел „БУТ“
тел. 0519 97 469
факс 0519 9 33 63
е mail: s.vashev@agropolychim.bg
- д-р инж. Мая Стефанова – Ръководител отдел „Екология“
тел. 0519 97 483
факс 0519 9 33 63
е mail: m.stefanova@agropolychim.bg